

У ПОДОРОЖ – З УВАГОЮ ТА ЧУЙНІСТЮ

Так сталося, що в останні дні січня цього року провідники пасажирського вагонного депо Львів Софія Зацухна та Наталія Прийдун (на фото), які обслуговують спеціальний вагон для перевезення осіб з обмеженими фізичними можливостями, мали невелику перерву між поїздками і чергували в депо. Їхній вагон стоїть на запасній колії і відрізняється від звичайного пасажирського лише тим, що біля одного з входів було видно зображений білою фарбою трафаретний знак "людина в інвалідному візку".

– У нашому депо два вагони для обслуговування пасажирів з особливими потребами, – розповідає дорогою до свого робочого місця Наталія Прийдун. – На перший побіжний погляд вагон нічим не відрізняється від інших. Та все ж цей вагон має ряд особливостей. Головна – у тому, що одні з двох дверей обладнано спеціальним ліфтом для підйому інваліда на візку з перону на рівень тамбура вагона. Майданчик перед одним із туалетів і санвузол досить просторі, щоб сюди міг вільно проїхати пасажир на інвалідному візку. Разом із напарницею Софією Зацухною ми обслуговуємо ці вагони вже 12 років – відтоді, як вони з'явилися у нашому депо. Три роки тому старі українські вагони замінили новими, російського виробництва. Ще один такий вагон знаходиться у ковельському пасажирському вагонному депо.

мобільний телефон, а й підключити ноутбук. На цій же стіні – табло з показами часу, температури повітря та зайнятості туалетної кімнати. Це не означає, що вагон розрахований для перевезення лише одного інваліда.

– Як правило, у спеціальному купе їдуть особи, які не можуть самостійно рухатися і потребують спеціального догляду, – розповідають провідниці, – решта інвалідів їдуть у звичайних купе, де вони займають нижню полицю. У складі вагона є інвалідний візок, який зберігається у спеціальній комірчині. У середньому одним рейсом може їхати чотири-п'ять інвалідів разом із особами, що їх супроводжують. Решта купе, як правило, не пустує. Квитки на вільні місця можна придбати у залізничних касах. Їздить вагон практично по всій Україні. Усе залежить від надходження заявок на перевезення.

Кількість купе тут зменшено, за рахунок чого обладнано спеціальне велике купе для неповносправного пасажирів. До нього можна заїхати з коридору на візку, поруч великий майданчик перед туалетом, та й сам він майже удвічі більший за звичайний. У спеціальному купе для перевезення інваліда – нижній диван та полиця над ним для особи, яка супроводжує, біля протилежної стіни спеціальне крісло. Є електрична розетка, яка дозволяє не лише підзарядити

Софію Зацухну та Наталію Прийдун призначили на цю роботу 12 років тому. До того у складі бригади провідників вони їздили на Москву. Загальний стаж роботи в обох провідниць по 35 років, разом вчилися у Львівському залізничному училищі. Після його закінчення у 1978 році прийшли на роботу в депо і з того часу постійно працюють у парі.

– На перших порах доводилося важко, бо наші пасажирів спеціфічні, часто із важкими хвороба-

ми, – розповідає Наталія Іванівна, – не усі з них можуть самостійно пересуватися. За правилами, у таких пасажирів повинні бути особи для супроводу. Та складається по-різному. Особливо важко людям з хворобами спини та шиї, які часто не можуть самостійно рухати руками. Звичайно, такі пасажирів вимагають спеціального догляду, часто треба допомогти їм дістатися до туалету і звідти назад у купе.

Та з часом ми звикли до своїх пасажирів, багатьох із них знаємо особисто, бо вони здебільшого їздять за путівками на лікування в одні й ті ж санаторії. Дехто їздив із нами навіть по десять разів. Пасажирів мають номери наших мобільних телефонів, часто телефонують нам, вітають зі святами. По-людськи це дуже приємно, бо є свідченням того, що свою роботу ми виконуємо якісно.

Коли вперше поїхали в рейс з особливими пасажирами, переповнювало бажання всіх пошкодувати і заспокоїти. Та виявилось, що робити цього не слід, бо людина може сприйняти це як акцентування на своїй неповноцінності. Тому до усіх ставимося однаково – уважно й доброзичливо. Ми добре пам'ятаємо свого першого пасажирів, депутата Львівської міської, а потім і обласної ради Ярослава Грибальського, який отримав інвалідність через травму хребта. Незважаючи на хворобу, це дуже сильний і вольовий чоловік. Він завжди все робив сам.

Рейси спеціального вагона в основному проходять за одним маршрутом: Львів–Сімферополь. Час у дорозі – одна доба. У Крим наші пасажирів їздять на лікування. Буває, що доводиться забирати пасажирів із Чернівців, Івано-Франківська чи Коломиї. Тоді рейс триває трохи довше. А минулого року їздили до Луганська. Наш вагон уже побував в Адлері, Полтаві, Маріуполі, Черкасах, Ужгороді, Донецьку, Києві, Запоріжжі, словом – по всій Україні, а кілька років тому ми виконували рейс на Москву.

Найбільш гаряча пора для провідниць – літній сезон. Наприклад, минулого літа їхній вагон відправлявся у рейс майже щодня – було багато заявок на перевезення хворих на лікування до Криму.

– Що Вам найбільше запам'яталося за попередні дванадцять років?

Подруги на хвилину замислилися і відповіли майже одноставно:

– Коли починали працювати у цьому вагоні, інколи сльози наверталися на очі при погляді на наших пасажирів. Одна справа, коли зустрічаєш людину в інвалідному візку десь на вулиці, а тут вона цілу добу їде у вагоні, спілкується з тобою. Мимоволі починаєш цінувати те, що маєш здорові руки й ноги.

– Колись був такий випадок, згадає Софія Володимирівна, – приїхали ми до Чернівців, вийшли з вагона, нікого немає. Та ось бачимо, їде чоловік на інвалідному візку. Поставили ми його на ліфт, підіймаємо у вагон і бачимо, що

людина явно не в собі. Раптом уже у вагоні розплакався, мов мала дитина. Прибув він один, без супровідника, і ми одні. Згодом виявилось, що він їде у такому вагоні вперше, до того його перевозили машиною. Ми його заспокоїли, спілкувалися, а їхати треба було цілу ніч аж до ранку. Зранку прибули до Львова, причепили наш вагон до Сімферопольського потяга. Тепер він, коли збирається їхати, телефонує нам заздалегідь, вважає нас своєю другою сім'єю. І таких знайомих маємо багато. Наприклад, Оленка з Тячева деколи телефонує і мало не зі сльозами запитує: "Ви будете їхати чи інша бригада? Я хочу з вами!" Ми теж сприймаємо її як рідну.

– Ми завжди щиро бажаємо своїм пасажирам, щоб наступного разу вони пересувалися вже не на візку, а своїм ходом, – продовжує Наталія Іванівна. – І такі чудеса інколи стаються. Хоча це вимагає дуже важкої праці. Пригадую випадок, коли чоловік з Хмельницького віз сина після автомобільної аварії. Наслідки були настільки важкі, що хлопця довелося знову вчити читати. Йому поталанило, що батько був тренером у спортивній школі. Він розповідав, що змушував сина займатися до сьомого поту. І з часом син таки почав ходити. Іншим разом спостерігаєш, як із часом той же хворий починає себе краще, може навіть самостійно взяти горняк, хоча раніше доводилося його поїти.

Дуже багато наших пасажирів отримали спортивні травми. Та є й зовсім особлива категорія, про яку завжди приємно згадувати. Це – молоді подружжя. Недавно ми везли молоду пару. Знаєте, як приємно на них було дивитися! Молоді з Франківська, молода з Миколаєва. Обоє – із травмами спини, але любов зробила їх щасливими! Ми хотіли допомогти дівчині, а вона каже: "Ні, не треба, у мене є чоловік! Він робить усе сам. Ми одружилися і повинні обоє

все робити самостійно".

Була ще одна пасажирка з Хмельницького, яку зустрічав наречений у Сімферополі. На вулиці мороз, ми спускаємо її на перон на ліфті, а він чекає її внизу з розкішним букетом троянд! Потім вона показувала нам свої весільні фото. На одній із фотографій вона танцює з мамою. За довгою весільною сукнею зовсім не видно інвалідного візка. Це було настільки зворушливо, що важко було стримати сльози. А недавно ми дізналися, що у цієї молоді сім'ї все добре, чекають дитинку.

Як бачите, у провідника звичайного поїзда історії зовсім не схожі на наші. Коли у депо приносять телеграми із заявками на перевезення інвалідів, ми зразу шукаємо прізвища пасажирів і часто зустрічаємо тут давніх знайомих. Усе це – надзвичайно приємно. Хоча рейси й важкі.

– Під час поїздки ми ділимо ніч зі Софією навпіл, – розповідає пані Наталія. – Та все одно спиш у півночі. А вдень під час поїздки не до відпочинку: треба приділяти увагу пасажирам, яких повний вагон. Ми ж самостійна одиниця із власною радіостанцією, документами, касовим апаратом. Тому, повертаючись додому, першу добу відсипаюся, бо за кілька днів знову в рейс. За багато років ми вже звикли до такого ритму. Я вас, мабуть, здивую – ще під час навчання в школі я хотіла бути провідником. У школі нам часто давали завдання писати твори про майбутню професію. Я завжди описувала професію провідника. Та й зараз здається, що не робила б іншої роботи.

– А я колись в дитинстві їхала поїздом у гості, і мені все так сподобалося, що хвостиком ходила за провідницею, придивлялася, що і як вона робить, та уявляла себе у такій же формі, – сміється пані Софія. – Як бачите, усе здійснилося!

Спілкувався
Олександр ГЕРШУНЕНКО